

A.

Mødet den 3. Februar 1938.

Fraværende: Andr. Bitsch.

1. (J. Nr. 96—1937). Skrivelse fra Socialministeriet om forøget Tilskud til **Ungdomsarbejdet** ved Anlæg af Idrætsbaner i nordre Bydel.
Toges til Efterretning.
2. (J. Nr. 664—1937). Skrivelse fra Indenrigsministeriet med Samtykke til Køb af en Del af Matr. Nr. 82 a til Opførelse af **Aldersrenteboliger**.
Toges til Efterretning.
3. (J. Nr. 19⁵⁵—1937). Meddelelse fra Indenrigsministeriet om det Kommunen tilkommende Tilskud fra den fælleskommunale **Udligningsfond** i Henhold til Lov Nr. 100—1937, § 9.
Tilskudet beløb sig til 2.279972 Kr.
Toges til Efterretning.
4. (J. Nr. 50⁴—1937). Meddelelse fra Aarhus Universitet om Modtagelse af et Legat paa 10000 Kr. fra Ny Carlsberg Fondet til Anlæg af **Universitetsparken**.
Toges til Efterretning.
5. (J. Nr. 891—1937). Meddelelse fra Skattekontoret om **Indbyggerantallet i Aarhus** den 24. Oktober 1937.
Fra Skattekontoret forelaa Opgørelse, hvorefter Indbyggerantallet i Oktober 1937 beløb sig

til 94989 Personer eller en Stigning fra i Fjor paa 2072 Personer. Optællingen omfatter Kommunens faste Beboere, ikke de for Tiden indkaldte Værnepligtige og ikke de Tilrejsende paa Hotellerne.

Løvrigt forelaa følgende Oversigt:

	Antal beboede Gader	Antal beboede Huse	Antal Beboere
Nord for Aaen	193	3896	50903
Syd for Aaen	132	2784	44086
	325	6680	94989

Sogneinddeling.	Mænd	Kvinder	Til- sammen
Dom Sogn	8639	9487	18126
Frue Sogn	6868	7736	14604
Sct. Marcus Sogn	5702	6325	12027
Sct. Johannes Sogn	7128	7770	14898
Sct. Christianskirkens Distrikt .	1837	1818	3655
Sct. Pauls Sogn	6145	7330	13475
Sct. Lucas Sogn	8515	9689	18204
	44834	50155	94989

Toges til Efterretning.

6. (J. Nr. 899—1937). Indstilling fra den konservative Byraadsgruppe i Byraadet om Nedlæggelse af den **kommunale Malerforretning**.

Følgende Indstilling forelaa:

»Da vi ikke mener, at Aarhus kommunale Malerforretning har Betydning for Aarhus Kommune, foreslaar vi den nedlagt fra 1. Oktober 1938.

Vi foreslaar samtidig, at den kommunale Maler stilles til Sygehusudvalgets Raadighed fra samme Dato.«

I. C. Sørensen forelagde Forslaget og udtalte, at det næppe kunde virke overraskende, idet det flere Gange havde været paa Tale at nedlægge Malerforretningen, bl. a. ved Budgetbehandlingen i 1936 og 1937, og der var egentlig Enighed derom i Budgetudvalget. Det var i Virkeligheden erkendt fra de forskellige Sider i Byraadet, at den kommunale Malerforretning var en overflødig Institution, og man kunde lige saa godt gøre Skridtet fuldt ud og nedlægge den fra 1. April 1938, saa den ikke opføres paa det nye Budget.

V. Jaquet erklærede paa den socialdemokratiske Gruppes Vegne, at man ikke for Tiden kunde gaa med til at nedlægge Malerforretningen. Taleren vidste ikke, hvilke Anker man havde at fremføre imod den, for Priserne var de samme som i det private Erhverv, og det Arbejde, der laves, var pænt og godt og næppe dyrere end andre Steder. Hvis det var dyrere, maatte det være Malermesterens Kontrol, som glippede, for der lønnedes efter samme Tariffer som ude i det frie Erhverv.

I. C. Sørensen svarede, at hvorvidt Arbejdet her var dyrere eller ikke, var et Spørgsmaal, som tidt havde været drøftet, og der havde i hvert Fald været Enighed om, at Forretningen er dyr nok. Men det var ikke nødvendigt at have en saadan Forretning, som tog Arbejdet fra Mestre og Svende i det private Erhverv. Man startede den i sin Tid med den Motivering, at Arbejdet kunde laves billigere, men det var slet ikke Tilfældet mere; det Arbejde, der blev lavet efter Licitation, var sikkert ikke for dyrt, og nu havde man tilmed en kooperativ Malerforretning, som ogsaa kunde bidrage til at holde Priserne

nede. Den Slags Arbejde burde overlades til de private Skatteydere, som man ved saa mange Lejligheder havde Bud efter. Tilmed var det flere Gange konstateret, at den kommunale Malerforretning bruger Folk, som ikke engang bor i Aarhus Kommune, og saa meget mindre Grund var der derfor til at opretholde den.

Thomas Christensen kunde slutte sig til de Udtalelser, som Flertallets Ordfører havde fremsat. Der var enkelte Malersvende, som boede i Aabyhøj og Højbjerg, men det var timelønnede Arbejdere. Man havde en kommunal Gartnerforretning, hvis Opgave det var at pynte paa Byens Udseende; en kommunal Malerforretning havde samme Berettigelse, og der var mange af Byens Institutioner, som i høj Grad trængte til at pyntes op. De Konservative havde i sin Tid stemt for at ansætte en kommunal Maler, og Taleren vilde anbefale at stemme Forslaget ned.

Borgmesteren vilde i Anledning af en Bemærkning oplyse, at Thomas Christensen ikke for Tiden arbejdede ved den kommunale Malerforretning, men var arbejdsløs, saa man kunde ikke nægte ham Ordet i Sagen.

V. Jaquet meddelte, at de Folk, som boede udenfor Aarhus, for lang Tid siden havde faaet Bud om at flytte til Byen, hvis de vilde beholde Arbejdet, saa dette Forhold var i Orden.

J. P. N. Siig skulde ikke udtale sig om, hvorvidt de Konservative havde stemt for en kommunal Maler; det laa saa langt tilbage, at det var overflødigt at tale derom. Den nuværende konservative Gruppe mente altsaa, at Forretningen var ganske overflødig, og derfor vilde man stemme for dens Nedlæggelse. De private Mestre kunde nok trænge til at faa lidt mere Arbejde

for Kommunen, og det samme gjaldt Svendene, for det var ikke alle Svende, der kunde være beskæftiget hos den kommunale Maler, og de, som arbejdede i det fri Erhverv, havde Krav paa at blive stillet ens med de andre.

Thomas Christensen fandt det rart, at Hr. Siig vilde tage de stakkels Malersvendes Parti. Naar et Blad havde skrevet, at Malernes Fagforening var imod denne Forretning, saa var det ude i det Blaa; det var netop i Svendenes Interesse, at den opretholdes. Forøvrigt havde den kommunale Maler ikke alt Kommunens Malerarbejde; der var private Mestres, som havde langt mere.

Borgmesteren bemærkede, at den kommunale Malerforretning blev oprettet for mange Aar siden, og paa det Tidspunkt havde man ikke nogen cooperativ Forretning som Kontrol med Priserne, ellers var det muligvis ikke sket. Naar Arbejdet betaltes i Henhold til Overenskomsten, skulde det ikke blive dyrere, og hvis Svendene her tjente mere, var det, fordi de havde Arbejdet det meste af Aaret. Men der var ogsaa Forskel paa Malerarbejde, og Kommunens Malerforretning var Garanti for, at man ikke blot fik godt Arbejde, men ogsaa anvendte det rigtige Materiale. Men ved Byraadsvalget var de Konservative jo stærkt inde paa Kamp mod kommunalt og cooperativt Arbejde, og det var vel Grunden til denne Kampagne mod Malerforretningen. Forøvrigt havde de jo en Repræsentant i Udvalget, og han kunde kontrollere, at Arbejdet bliver betalt efter Tariffen.

J. R. Fanger indrømmede, at de Konservative ikke havde noget tilovers for cooperative Forretninger; men det var dog i det væsentlige

fri Konkurrence, og Gruppen havde ikke stemt imod, at de faar Arbejdet, naar deres Tilbud er billigst. Den kommunale Malerforretning var derimod udenfor Konkurrence, og den havde i flere Tilfælde købt altfor dyre Materialer. Men naar der ikke kunde blive Enighed om at nedlægge den, vilde Taleren henstille at trække Forslaget tilbage og drøfte Sagen i Budgetudvalget.

Borgmesteren svarede, at d'Herrer jo altid kunde rejse Sagen, naar de ønskede det.

Sagen toges tilbage.

7. (J. Nr. 50^b—1937). Tegninger til Studenterkollegium Nr. 3 ved Aarhus **Universitet**.

Borgmesteren anbefalede at tiltræde Forslaget, som i Hovedsagen var det samme som de tidligere. Pengene til Kollegiet var skænket af en anonym Giver paa Betingelse af, at det bliver færdigt til Efteraaret, saa det hastede noget.

Tiltraadtes.

8. (J. Nr. 886—1937). Indstilling fra Skovudvalget om Køb af en **Broncefigur** af Billedhugger E. Ølsgaard.

Følgende Indstilling forelaa:

»Billedhugger Elias Ølsgaard har i sit Atalier staaende en stor Broncefigur »Pan lærer Fuglene at synge«, som han gerne ønsker solgt. Han har henvendt sig til Skovudvalget og tilbudt at afhænde Billedhuggerværket for 8000 Kr. til Opstilling i en af Byens Skove eller Parker.

Figuren, der har vundet almindelig Anerkendelse paa Charlottenborg-Udstillingen, vilde egne sig fortrinlig til Anbringelse i Riis Skovs sydligste Del (Skovtoften) paa den grønne Slette der.

Udvalget tillader sig at indstille, at Kommunen erhverver dette Kunstværk som foreslaet og saaledes, at Købesummen betales med 2000 Kr. aarlig i 4 Aar.«

Budgetudvalget tiltræder Forslaget, men henstiller, at Figuren anbringes i »Friheden« paa den runde Plads ved Skovfogedhuset (Forslag I).

Borgmesteren anbefalede Forslaget.

Thomas Christensen henviste til, at naar der ved flere Lejligheder havde været Ønsker fremme om et eller andet, havde man gerne manglet Midlerne dertil, og Tiderne var næppe til at sætte 8000 Kr. i et saadant Arbejde, der tilmed var en romantisk Idé, som ikke havde noget med realistisk Kunst at gøre. Taleren kunde derfor ikke stemme for Forslaget.

Budgetudvalgets Indstilling vedtoges med alle Stemmer mod 1.

9. (J. Nr. 750—1937). Andragende fra Grundejerne paa Trøjborgvej om Anlæg af **Fortov og Cyklesti** paa Trøjborgvejs søndre Side.

Brolægningsudvalget foreslaar at svare Andragerne saaledes:

»I Anledning af Deres Henvendelse af 29. November 1937 om Anlæg af Cyklesti og Fortov i Trøjborgvej langs Kirkegaarden samt af 14. Januar d. A. om Parkering i Trøjborgvej skal man herved meddele, at der ikke Byraadet bekendt er afgivet noget Løfte om Gennemførelse af Cyklesti og Fortov indenfor en bestemt Termin, og at man ikke for Tiden finder Gennemførelsen paakrævet. Anvendelsen af Trøjborgvej som Parkeringsplads er kun midlertidig, og Brolægningsudvalget undersøger for Tiden Muligheden for at anlægge en egentlig Parkeringsplads et andet Sted i Nærheden.«

Hans Madsen oplyste, at der var udarbejdet Planer til en fast Parkeringsplads i Nærheden, men det maatte vente til Budgetbehandlingen. Man kunde intet finde, som tydede paa, at der var afgivet Løfte om Cyklesti, og Kirkegaardsbestyrelsen hævdede, at Træerne langs Gaden ikke kunde undværes.

J. R. Fanger troede, det var et almindeligt Ønske at faa kappet disse Træer, og Taleren vilde henstille til Kirkegaardbestyrelsen at se velvilligt derpaa.

E. Winterberg vilde meget henstille til Kirkegaardsbestyrelsen at se velvilligt paa Andragendet, for det var et stort Gode at faa Cyklestien fortsat til Skovvejen. Taleren fandt heller ikke, at et saa kraftigt Læbælte havde særlig Berettigelse i en tæt bebygget Bydel.

Borgmesteren svarede, at man skulde overveje Spørgsmaalet om Træerne. Anlæg af Cyklesti var Brolægningsudvalgets Sag, men der kunde maaske forhandles om Areal dertil.

Indstillingen tiltraadtes.

10. (J. Nr. 828 1937). Indstilling fra Budgetudvalget om Deltagelse i en **Turist- og Trafikudstilling** i København.

Følgende Indstilling forelaa:

»Efter at man fra Generaldirektoratet for Statsbanerne har modtaget en indtrængende Henstilling om, at Aarhus ikke holder sig tilbage fra Deltagelse i den omhandlede Trafik- og Turistudstilling i København, indstiller Udvalget, at dette bemyndiges til at forhandle med Udstillingskomiteen om en passende Deltagelse fra Aarhus Bys Side.«

Borgmesteren erindrede om, at man paa sidste Møde vedtog ikke at deltage i Udstillingen,

fordi man mente, at paa et Areal af 20 m² kunde der ikke laves en Udstilling, som var Aarhus By værdig, og saa maatte man hellere bruge de 5000 Kr. til Annoncer i Bladene. Beslutningen var imidlertid af visse københavnske Blade blevet udlagt saaledes, at Aarhus havde taget Særstilling mod København, og da man stod overfor en større Udstilling i Aarushallen til Sommer, kunde det muligvis bevirke mindre Tilslutning til denne fra Københavns Side. Derfor foreslog Udvalget nu at deltage i Udstillingen, da det ikke drejede sig om nogen større Sum, og samtidig vilde Byen faa en Plads paa 75 m² i Stedet for 20 m². Naar der var skrevet, at der var kommet Henstilling fra Generaldirektoratet for Statsbanerne, passede det ikke ganske, idet det var Fuldmægtig Hede-gaard i Trafikministeriet, som havde rettet Hen-vendelse om at deltage i Udstillingen.

Thomas Christensen foreslog, at man fastholder den tidligere Vedtagelse om ikke at deltage i Udstillingen.

Indstillingen vedtoges med alle Stemmer mod 1.

11. (J. Nr. 30⁴⁹ -1937). Andragende fra Indehaveren af **Omnibusruten** Aarhus-- Skæring Strand om Fornylse af Koncession for de kommende 5 Sommersæsoner.

Anbefalet af Brolægningsudvalget paa samme Betingelser som hidtil.

Tiltraadtes.

12. (J. Nr. 30⁴³—1937). Andragende om Tilladelse til at indsætte en **ny Omnibus** paa Statsbanernes Rute Aarhus—Spørring—Randers.

Anbefaledes.

13. (J. Nr. 30⁴⁸--1937). Andragende om Tilladelse til at indsætte en **ny Omnibus** paa Hadsherredsbanens Rute Aarhus—Odder--Gylling.

Anbefaledes.

14. (J. Nr. 30⁵⁰—1937). Andragende fra Indehaveren af **Fragtmandsruten** Aarhus—Horsens om Fornyelse af Koncession.

Anbefalet af Brolægningsudvalget for 2 Aar paa samme Betingelser som hidtil.

Tiltraadtes.

15. (J. Nr. 695—1937). Andragende fra Restauratør Kragh Hansen, Varna, om Etablering af en **Tram- bus- eller Sporvejslinie** til Varna.

Anbefalet af Skovudvalget.

Sporvejsudvalget kan for Tiden ikke anbefale Andragendet, men er villigt til at tage det op til fornyet Behandling næste Aar.

Borgmesteren bemærkede, at der vilde kræves en betydelig Udvidelse af Vognmateriellet for at besørge denne Rute i Sommertiden; man havde maattet købe flere Vogne til de ny Forstadsruter, og nu skulde der forhandles med Vejlbjby Kommune om det samme, saa en Rute til Varna maatte vente lidt.

Kunde ikke bevilges.

16. (J. Nr. 575—1937). Andragende fra Blindesamfundet om **Frikørsel for Blinde** med Byens Sporvogne og Trambusser.

Sporvejsudvalget kan ikke anbefale Andragendet.

Borgmesteren erkendte, at der var visse Vanskeligheder for disse Mennesker, men mange andre kunde være lige saa berettigede til Frikørsel, og af Hensyn til Konsekvenserne kunde Udvalget ikke anbefale det.

Thomas Christensen pegede paa, at i København havde man i ret stor Udstrækning Frikørsel for saadanne Mennesker, og det var oplyst, at et privat Selskab i Aalborg havde bevilget det samme. Der søgtes enten gratis Kørsel

eller en Bevilling til at købe Billetter for til de Blinde; de skulde have en Ledsager med og maatte derfor betale for to, og det havde de ikke Raad til. Det kunde ikke betyde nogen væsentlig Udgift for Kommunen, og derfor burde man imødekomme dem, ja man kunde ikke godt være andet bekendt.

Borgmesteren svarede, at naar Tiden var inde til, at man har Raad til at give Frikørsel til Aldersrente- og Invaliderrentenydere o. s. v., kunde Spørgsmaalet rejses; foreløbig kunde man ikke gaa med dertil.

Kunde ikke bevilges.

17. (J. Nr. 606—1937). Andragende fra Dansk Arbejder Skakforbund om Tilladelse til at benytte en Skolegymnastiksal til Indkvartering under et **Skakstævne** i Aarhus.

Skoleudvalget anbefaler, at der ydes de tilrejsende Deltagere i omhandlede Skakturnering 14.—18. April d. A. vederlagsfri Indkvartering i Borgerskolen, Valdemarsgade, efter nærmere Aftale med Skolens Overlærer.

Indstillingen vedtoges.

18. (J. Nr. 11⁹⁻¹⁰—1937). **Købekontrakter** med Murermester N. Laugesen angaaende to Byggegrunde ved Silkeborgvej.

Godkendtes.

19. (J. Nr. 3²⁸—1937). **Efterbevilling** af Overskrifter i Regnskabet for:
- Observatoriet.
  - Bygningskommissionen.
  - Sundhedskommissionen.
  - Sygehusene.
  - Kæmnerkontoret.
  - Kommunebogholderiet.

- g. Skattekontoret.
- h. Byrådskontoret.

2. Behandling.

Efterbevilling meddeltes.

20. (J. Nr. 3²⁸—1937). **Efterbevilling** af Overskrivelser paa forskellige Poster, der ikke henhører under noget særligt Udvalg.

2. Behandling.

Efterbevilling meddeltes.

21. (J. Nr. 3²⁸—1937). **Efterbevilling** af Overskrivelser i Politiets Regnskab.

Overgik til 2. Behandling.

22. (J. Nr. 882—1938). Forslag fra Byrådsmedlem Thomas Christensen om **Fremskyndelse af kommunale Arbejder**.

Følgende Forslag forelaa:

»I Anledning af den stigende Arbejdsløshed foreslaar undertegnede, at Kommunen fremskynder følgende Arbejders Udførelse:

1. Der udarbejdes Planer og Tegninger over de paatænkte Aldersrenteboliger ved Skovvangsvej, hvorefter Arbejdet straks paabegyndes.
2. Udvidelse af Viborgvejs øverste Del fra Vestre Kirkegaard til Amtsskellet.
3. Istandsættelse af Aldersrovej fra Trøjborgvej til Skovvangsvej.«

Thomas Christensen henviste til, at der længe havde været Tale om forskellige kommunale Arbejder, som skulde udføres, og da Arbejdsløsheden stadig steg, fandt mange det mærkeligt, at disse Arbejder ikke blev fremskyndet noget mere. Der var sikkert Enighed om, at Arbejde er det vigtigste af alt; det gav Fortjeneste, og det betød Skatteevne o. s. v.; det var derfor ikke nok at sige, at Arbejdet skal laves, det burde

ogsaa sættes i Gang snarest muligt. Der havde været Tale om Anlæg af en Kødby, men det var nu udsat et Par Aar, fordi man ikke havde Penge dertil. Men de af Taleren anførte Arbejder var vedtaget i Byraadet, og de burde snarest sættes i Gang. Der vilde ogsaa blive Mangel paa billige Lejligheder, og det var derfor af Betydning at faa Aldersrenteboligerne bygget. Taleren vilde anbefale Forslaget til Byraadets Velvilje.

B o r g m e s t e r e n erklærede, at Thomas Christensen fuldstændig kunde have sparet sin Ulejlighed. Der var købt Grund til Aldersrenteboligerne, Købet var nu godkendt af Ministeriet, og Tegningerne til Husene var under Udarbejdelse, saa det Numer i Lirekassen duede ikke. Udvidelsen af Viborgvej kom, naar man fik Midler dertil af Benzinskatten. Thomas Christensen burde hellere undersøge, hvor meget Arbejde der var sat i Gang i Aarhus, saa vilde han se, at det var forholdsvis langt mere end i andre Byer; han kunde derfor rolig spare sig sine Henstillinger og Forslag, for Arbejdet blev ordnet ganske uden Hensyn hertil. Taleren anbefalede at tage Skrivelsen til Efterretning.

Thomas Christensen skulde ikke komme ind paa Borgmesterens personlige Bemærkninger. Naar der var Hundreder af Arbejdsløse, som med Længsel ventede paa at blive beskæftiget, og de læser i Bladene, at de og de Arbejder skal sættes i Gang, saa var det forstaaeligt, at de blev utaalmodige, naar Arbejdet stadig ikke kom. Mange af de Arbejdsløse havde bedt Taleren rette en Henstilling til Byraadet om at faa disse Arbejder paabegyndt, og saa var det baade Talerens Ret og Pligt at gøre dette. Det var

blot en Henstilling om, at man fremmer de paa-tænkte Arbejder.

Borgmesteren svarede, at Arbejderne fremmes saa hurtigt, det er muligt.

Hans Madsen syntes ikke, at Thomas Christensens Opfindsomhed var særlig stor. Hvergang en Sag var behandlet i Byraadet om et Arbejde, der skal iværksættes, kom han bagefter i et offentligt Møde og skulde spille den kloge Mand. Udvalgene havde langt større Arbejder end Viborgvej under Overvejelse, og de vilde snart komme til Byraadet, men Taleren skulde ikke sige, hvad det drejede sig om, for saa risikerede man, at Thomas Christensen i næste Møde stod op og foreslog det samme for at Folk skulde tro, at det var noget, han havde fundet paa.

Thomas Christensen bemærkede, at det var Borgmesteren, der havde sat Forslaget for aabne Døre, hvilket ellers ikke plejede at være Tilfældet. Taleren havde aldrig troet at være saa klog som Hans Madsen, for han var nærmest overklog.

Borgmesteren skulde gerne føje Thomas Christensen og fremtidig sætte hans Forslag for lukkede Døre.

Thomas Christensen havde selvfølgelig ikke noget imod, at Forslagene kom for aabne Døre.

Borgmesteren syntes, at Forslagene engang imellem skulde for aabne Døre, saa Publikum kunde se, at Thomas Christensen var her og havde noget at sige.

Forslaget toges til Efterretning.

23. (J. Nr. 903—1937). Forslag til Ændring i Planen for **Rundkørselspladsen paa Viborgvej.**

Følgende Indstilling forelaa:

»Da Pladsen i Anledning af Vestre Ringgades Gennemførelse skal anlægges til Sommer, foreslaar Brolægningsudvalget i Overensstemmelse med Politimesteren en mindre Ændring af det tidligere Projekt til Pladsens Udformning som vist paa Plan Nr. 25256.

Idet man anbefaler Ændringsforslaget til Byraadets Vedtagelse, skal man i Henhold til Justitsministeriets Cirkulære af 4/11. 1937 henstille, at Sagen af Byraadet tilstilles Ministeriet til Godkendelse, da Pladsen vil komme til at indgaa i den fremtidige Hovedvej Nr. 10.«

Indstillingen vedtoges.

24. (J. Nr. 50⁶—1937). Andragende fra Aarhus **Universitet** om Udbetaling af resterende Tilskud for 1937—38, ialt 33254 Kr.

Bevilgedes.
